

REPUBLIKA HRVATSKA
VISOKI TRGOVAČKI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
ZAGREB

TRGOVAČKI SUD 15
U ZAGREBU
PRIMLJENO

24-11-2015

poštom — neposredno
primj. — priloga
pristoba

18-12-2015
WIENER OSIGURANJE
VIENNA INSURANCE GROUP d.d.

15-02-2016

URUDŽBENI 1

broj:

potpis:

11. Pž-3177/14-4

U IME REPUBLIKE HRVATSKE

PRESUDA

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, u ime Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Dubravke Zubović, predsjednice vijeća, Nevenke Marković, sutkinje izvjestiteljice i Branke Vučaj, članice vijeća, u pravnoj stvari tužitelja GLUMINA BANKA d.d. u stečaju, OIB 82806041381, Zagreb, Kennedyev trg 6/B, kojeg zastupa punomoćnik Zlatko Mićin, odvjetnik iz Zagreba, protiv tuženika 1. STEČAJNA MASA GLUMINA d.o.o., OIB 82278874617, Zagreb, Kennedy trg 6b, 2. tuženika WIENER OSIGURANJE VIENNA INSURANCE GROUP d.d., OIB 52848403362, Zagreb, Slovenska ulica 24, 3. tuženika PLURIS d.d. u stečaju, OIB 09305641861, Varaždin, Anina 2/II, i 4. tuženika STEČAJNA MASA GLUMINA LEASING d.o.o., Zagreb, Kennedyev Trg 6/B, radi pobijanja pravnih radnji, odlučujući o žalbi drugo i treće tuženika protiv presude Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj P-2844/01-14 od 14. prosinca 2004., u sjednici vijeća održanoj 6. listopada 2015.

presudio je

I. Preinačuje se presuda Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj P-2844/01-14 od 14. prosinca 2004., i sudi:

1. Odbija se tužbeni zahtjev koji glasi:

„Utvrdjuje se da Ugovor o preuzimanju duga od 15. prosinca 1998. sklopljen između tužitelja i prvotuzenika uz pristanak drugotuzenika, za iznos od 583.264,31 kn, nema učinka prema stečajnoj masi tužitelja.

„Utvrdjuje se da Ugovor o preuzimanju duga sklopljen između tužitelja i četvrtotuzenika 15. prosinca 1998. uz pristanak drugotuzenika, za iznos od 823.353,25 kn, nema učinka prema stečajnoj masi tužitelja.“

„Utvrdjuje se da Ugovor o preuzimanju duga sklopljen 15. prosinca 1998. između tužitelja i trećetuzenika za iznos od 3.179.000,00 kn nema učinka prema stečajnoj masi.“

„Nalaže se trećetuzeniku vratiti u stečajnu masu tužitelja iznos od 3.179.000,00 kn sa zateznom kamatom tekućom od 15. prosinca 1998. do isplate.“

2. Nalaže se tužitelju naknaditi drugotuženiku trošak parničnog postupka u iznosu od 157.635,20 kn (stopedesetsedamtisućašestotridesetpet kuna i dvadeset lipa).

3. Odbija se zahtjev drugotuženika za naknadu troška parničnog postupka u iznosu od 163.393,80 kn (stošezdesettritisučetristodevedesettrikune i osamdeset lipa) i sudske pristojbe prema odluci suda.

4. Nalaže se tužitelju naknaditi trećetuženiku trošak parničnog postupka u iznosu od 118.851,40 kn (stoosamnaestisućaosamstopedesetjedna kuna i četrdeset lipa).

5. Odbija se zahtjev trećetuženika za naknadu troška parničnog postupka u iznosu od 20.008,00 kn (dvadesettisućaosam kuna).

II. Odbija se, kao neosnovan, tužiteljev zahtjev za naknadu troška sastavljanja odgovora na žalbu u iznosu od 38.783,80 kn (tridesetosamtisućasedamstoosamdesettri kune i osamdeset lipa) i sudske pristojbe po odluci suda.

Obrazloženje

Pobijanom presudom Trgovački sud u Zagrebu u točki I. njene izreke utvrdio je da Ugovor o preuzimanju duga od 15. prosinca 1998. sklopljen između tužitelja i prvotuženika uz pristanak drugotuženika, za iznos od 583.264,31 kn, nema učinka prema stečajnoj masi tužitelja. Točkom II. izreke utvrdio je da Ugovor o preuzimanju duga sklopljen između tužitelja i četvrtotuženika 15. prosinca 1998. uz pristanak drugotuženika, za iznos od 823.353,25 kn, nema učinka prema stečajnoj masi tužitelja. Točkom III. izreke presude sud je utvrdio da Ugovor o preuzimanju duga sklopljen 15. prosinca 1998. između tužitelja i trećetuženika za iznos od 3,179.000,00 kn nema učinka prema stečajnoj masi. Točkom IV. izreke naloženo je trećetuženiku vratiti u stečajnu masu tužitelja iznos od 3,179.000,00 kn sa zateznom kamatom tekućom od 15. prosinca 1998. do isplate. Točkom V. izreke naloženo je tuženicima naknaditi tužitelju troškove parničnog postupka u iznosu od 165.745,20 kn.

U obrazloženju prvostupanjski sud navodi kako su tužitelj, kao prenositelj, i trećetuženik, kao stjecatelj, 15. prosinca 1998. sklopili Ugovor o prijenosu dionica drugotuženika, u vrijednosti od 3,179.000,00 kn, u kojem nije bio ugovoren način plaćanja. Istog dana iste stranke sklopile su Ugovor o preuzimanju duga tužitelja, kao prenositelja, prema drugotuženiku, vjerovniku, u istom iznosu. Nadalje, navodi da se taj dug, koji je trećetuženik preuzeo, odnosi na:

- tražbinu drugotuženika prema tužitelju s osnove Ugovora o komisionom poslu, koji drugotužemnik kao komitent nije sklopio,

- tražbinu drugotuženika prema tužitelju na temelju Ugovora o oročenom novčanom depozitu broj 980197,

- tražbinu drugotuženika prema tužitelju na temelju Ugovor o preuzimanju duga prvotuženika prema drugotuženiku, koji je pobojan, jer je njime tužitelj, blokiranog računa, preuzeo dug insolventnog prvotuženika,

- tražbinu drugotuženika prema tužitelju na temelju Ugovora o preuzimanju duga četvrtotuženika prema drugotuženiku, koji je pobojan iz istog razloga, a koji Ugovori su sklopljeni 15. prosinca 1998.

Sud je iz izvedenih dokaza utvrdio da se navedene pravne radnje mogu pobijati jer su uz opće ispunjene i posebne pretpostavke, i to da radnja mora biti poduzeta deset godina prije otvaranja stečajnog postupka, da je stečajni dužnik radnju poduzeo s namjerom da ošteti vjerovnike i da su vjerovnici prema kojima je radnja poduzeta znali za namjeru dužnika. Navodi kako smatra da se kao presumirano znanje za nesposobnost dužnika ovdje uzima znanje da dužniku prijeti nesposobnost za plaćanje a da su to protivnici znali ili morali znati iz okolnosti – trajne blokade, objave u medijima, bliske osobe.

O naknadi troškova prvostupanjski sud je odlučio primjenom odredbe članka 154. stavak 1. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 129/00, 88/01 i 117/03; dalje: ZPP), Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika („Narodne novine“ broj 91/04; dalje: OT) i Zakona o sudskim pristojbama („Narodne novine“ broj 26/03).

Protiv označene presude žalbu su podnijeli drugotuženik i trećetuženik.

Drugotuženik u žalbi u bitnom navodi da presudu pobija zbog nepotpuno i pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, bitnih povreda odredbi parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava. Smatra da je prvostupanjski sud propustio utvrditi karakter pravnih poslova koje je drugotuženik sklopio s tužiteljem, koji su na kraju razlog sklapanja ugovora tužitelja i trećetuženika, te u tom smislu ponavlja navode iznesene tijekom prvostupanjskog postupka. Ističe da prvostupanjski sud nije utvrđivao namjeru tužitelja da ošteti svoje vjerovnike, osim što je naveo da je loša financijska situacija tužitelja bila općepoznata činjenica. Ukazuje na činjenicu da prvostupanjski sud nije utvrdio štetu koja je stečajnim vjerovnicima nastala sklapanjem pobijanih pravnih poslova. Smatra da je sud pogrešno utvrdio postojanje odnosa bliskih osoba na koji se odnosi odredba članka 132. stavak 2. Stečajnog zakona („Narodne novine“ broj 44/96, 161/98, 29/99, 129/00, 123/03 i 197/03; dalje: SZ) , jer je to isključeno ukoliko postoji obveza čuvanja poslovne tajne. Smatra da sud nije utvrdio postojanje općih i posebnih pretpostavki iz članaka 127. i članka 131. SZ-a. Navodi da sud nije odlučio o njegovom prigovoru nedostatka pravnog interesa tužitelja u odnosu na drugotuženika, jer je njihov odnos konzumiran kada je tužitelj preuzeo dugove prvo i četvrtotuženika prema drugotuženiku, a trećetuženik potom taj dug tužitelja. Predlaže da ovaj sud ukine pobijanu presudu i predmet vrati na ponovno suđenje. Traži naknadu troška za sastavljanje žalbe u iznosu od 38.783,80 kn i sudske pristojbe na žalbu prema odluci suda.

Trećetuženik u žalbi navodi da presudu pobija zbog bitnih povreda odredbi parničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava. Smatra da sud u odluci nije obrazložio na temelju kojih utvrđenih činjenica bi se odredbe članka 131. i članka 136. SZ-a mogle primijeniti na postupanje trećetuženika prilikom sklapanja Ugovora o preuzimanju duga s tužiteljem. Navodi da su se drugotuženik i trećetuženik osnovano protivili suparničarstvu, te da je sud pogrešno primijenio odredbu članka 196. ZPP-a. Također ukazuje na činjenicu da prvostupanjski sud u obrazloženju nije naveo činjenice odlučne za odluku da je pobijanim radnjama prouzročeno

oštećenje vjerovnika, čime je počinio povredu iz članka 354. stavak 2. točka 11. ZPP-a. Ističe da iz obrazloženja prvostupanjske odluke nije razvidno je li sud utvrdio da se radi o namjernom oštećenju stečajnih vjerovnika, na koje se odnosi odredba članka 131. stavak 1. SZ-a, ili pak o poboju ugovoru stečajnog dužnika i njemu bliske osobe u smislu članka 131. stavak 3. SZ-a. Predlaže odluku preinačiti, podredno, ukinuti i vratiti sudu prvog stupnja na ponovno suđenje. Traži naknadu troška za sastavljanje žalbe u iznosu od 38.783,80 kn te sudske pristojbe prema odluci suda.

U odgovoru na žalbe tužitelj ističe da je do oštećenja vjerovnika došlo jer je ugovorom o preuzimanju duga trećetuženik fiktivno preuzeo neosnovano prikazano dugovanje tužitelja, te stoga nije isplatio kupoprodajnu cijenu za dionice, dok u preostalom dijelu ponavlja navode iznesene tijekom prvostupanjskog postupka. Traži naknadu troška za sastavljanje odgovora na žalbu u iznosu od 38.783,80 kn kao i sudske pristojbe po odluci suda.

Žalbe drugotuženika i trećetuženika su osnovane.

Ispitavši pobijanu presudu u smislu odredbe članka 365. stavak 2. ZPP-a, u granicama razloga navedenih u žalbi pazeći po službenoj dužnosti na bitne povrede odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavak 2. točka 2., 4., 8., 9., 11., 13. i 14. ZPP-a i na pravilnu primjenu materijalnog prava, ovaj sud nalazi da prvostupanjska presuda nije pravilna i osnovana na zakonu, već je njom počinjena povreda iz članka 354. stavak 2. točka 11. ZPP-a i pogrešno je primijenjeno materijalno pravo.

Naime, prvostupanjska presuda ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama.

Najprije valja navesti da je za osnovano pobijanje pravnih radnji stečajnog dužnika potrebno ispunjenje općih i posebnih pretpostavki. Stečajnim zakonom propisane su opće i posebne pretpostavke pobijanja, pri čemu, da bi zahtjev za pobijanje bio osnovan, opće pretpostavke moraju uvijek postojati. Stoga, dok se ne utvrdi jesu li ispunjene opće pretpostavke pobijanja pravnih radnji stečajnog dužnika, nije moguće ocijeniti osnovanost zahtjeva za pobijanje, čak i u slučaju da postoje posebne pretpostavke.

Odredbom članka 127. SZ-a utvrđene su opće materijalnopravne pretpostavke za pobijanje dužnikovih pravnih radnji. Riječ je o okolnostima koje moraju biti kumulativno ispunjene da bi pobijanje bilo uspješno, bez obzira na razlog (osnovu ili posebne pretpostavke) pobijanja. Iako navedeni zakonski članak sadrži faktično samo dvije odredbe, njime je utvrđen opći okvir za pobijanje dužnikovih pravnih radnji u povodu stečaja, jer definira objekt pobijanja, vremenske okvire pobijanja, te cilj koji treba biti pobijanjem ostvaren.

Opće pretpostavke pobijanja pravnih radnji stečajnog dužnika koje moraju biti ispunjene su: a) da je otvoren stečajni postupak nad stečajnim dužnikom, b) da je prije otvaranja stečajnog postupka (uz određene izuzetke) poduzeta pravna radnja koja može biti predmetom pobijanja, c) da je pobijana radnja dovela do oštećenja ili pogodovanja vjerovnika, te d) da se krajnji rezultat pobijanja mora očitovati u povećanju mogućnosti namirenja svih vjerovnika.

Između pobijane pravne radnje i umanjenja imovine dužnika iz koje se mogu namiriti vjerovnici mora postojati uzročna veza, koja bi postojala ukoliko bi namirenje ukupnosti stečajnih vjerovnika bilo uspješnije da pobijana pravna radnja nije poduzeta. Oštećenje vjerovnika pretpostavlja da je pravnom radnjom, ekonomski gledano, smanjena mogućnost namirenja stečajnih vjerovnika. Ukoliko se vjerovnici ne bi mogli bolje namiriti i kad pobijana pravna radnja ne bi bila poduzeta, takva pravna radnja kojom se doista smanjuje imovina dužnika ne bi bila pobjona. Da bi bila ispunjena zadnja opća pretpostavka, iz podatka o stanju stečajne mase i priznatim tražbinama stečajnih vjerovnika, troškovima stečajnog postupka i obvezama stečajne mase, treba proizlaziti da bi se stečajni vjerovnici više namirili da pobijana pravna radnja nije počinjena. Stoga je u svakom pojedinačnom slučaju potrebno utvrditi koliko bi se stečajni vjerovnici više namirili da pobjona radnja nije poduzeta. Teret dokazivanja postojanja općih pretpostavki je na tužitelju.

Iz obrazloženja prvostupanjske presude proizlazi kako je prvostupanjski sud utvrdio da je stečajni postupak nad tužiteljem otvoren 30. travnja 1999., te da su pobjone radnje poduzete 15. prosinca 1998., dakle, prije otvaranja stečajnog postupka.

Međutim, prvostupanjski sud nije uopće utvrđivao jesu li ispunjene treća i četvrta opća pretpostavka, jer tužitelj nije tijekom postupka iznio činjenice niti je predložio dokaz radi utvrđenja tih odlučnih činjenica, odnosno nije pružio dokaze o stanju stečajne mase i priznatim tražbinama, troškovima stečajnog postupka i obvezama stečajne mase iz kojih podataka bi proizlazilo postojanje opće pretpostavke da se krajnji rezultat pobijanja očituje u povećanju mogućnosti namirenja svih stečajnih vjerovnika.

Slijedom navedenog, trebalo je, bez potrebe ulaženja u ispunjenje posebnih pretpostavki, odbiti tužbeni zahtjev, odnosno, preinačiti prvostupanjsku odluku na način kako je to učinjeno u točki I.1. izreke ove presude, na temelju odredbi članka 373.a stavak 1. točka 2. ZPP-a.

S obzirom na to da tužitelj nije uspio u sporu, trebalo je preinačiti i odluku o trošku.

Drugotuženiku, s obzirom na to da je u cijelosti uspio u sporu, pripada pravo na naknadu troška sastavljanja odgovora na tužbu od 1. listopada 2001. prema Tbr. 8.1. u iznosu od 31.790,00 kn s PDV-om od 22%, dakle, 38.783,80 kn. Iz spisa proizlazi da ročište zakazano za 12. listopada 2004. nije održano zbog bolesti suca, stoga mu ne pripada trošak zastupanja na tom ročištu. Pored toga, drugotuženik u troškovniku dvaput traži trošak zastupanja na tom ročištu. Trošak zastupanja na ročištu 3. studenog 2004. pripada mu na temelju Tbr. 9. 1. Tarife, u zatraženom iznosu od 31.790,00 kn, s PDV-om od 22%, kao i za ročište održano 1. prosinca 2004. Trošak zastupanja na ročištu 22. studenog 2004. neosnovan je jer ročište tog dana nije održano. Drugotuženiku sukladno odredbi Tar. br. 1. 2. Zakona o sudskim pristojbama („Narodne novine“ broj 74/95, 57/96 i 137/02) pripada pravo na naknadu troška sudske pristojbe na odgovor na tužbu u iznosu od 2.500,00 kn, a ne u iznosu od 5.000,00 kn. Stoga je osnovan zahtjev drugotuženika za naknadu troška u iznosu od 118.851,40 kn, a neosnovan u preostalom iznosu od 163.893,80 kn. S obzirom na to da je uspio sa žalbom, pripada mu na temelju Tbr. 10.1. Tarife, i zatraženi trošak sastavljanja žalbe na presudu u iznosu od 31.790,00 kn s PDV-om od 22%, a trošak sudske pristojbe na žalbu prema odluci suda nije zatražen u skladu s odredbom članka 164. stavak 1. ZPP-a.

Trećetuženiku, koji je također u cijelosti uspio u sporu, pripada pravo na naknadu troška sastavljanja odgovora na tužbu od 11. listopada 2004., prema Tbr. 8.1. Tarife, u zatraženom iznosu od 31.790,00 kn, kao i trošak sudske pristojbe na odgovor na tužbu u iznosu od 2.500,00 kn. Iz spisa proizlazi da ročište zakazano za 12. listopada 2004. nije održano zbog bolesti suca, stoga mu ne pripada trošak zastupanja na tom ročištu. Trošak zastupanja na ročištu 3. studenog 2004. pripada u na temelju Tbr. 9.1. Tarife, u zatraženom iznosu od 31.790,00 kn, s PDV-om od 22%, kao i za ročište održano 1. prosinca 2004. Iz zapisnika s ročišta za objavu presude proizlazi da nije pristupio trećetuženikov punomoćnik, pa mu ne pripada pravo na naknadu troškova zastupanja. Stoga je osnovan zahtjev trećetuženika za naknadu troška u iznosu od 118.851,40 kn, a neosnovan u preostalom iznosu od 20.008,00 kn.

U Zagrebu 6. listopada 2015.

PREDSJEDNICA VIJEĆA
DUBRAVKA ZUBOVIĆ, v.r.

Za ročnost opravka
ovlašteni službenik

Brankica Curman
BRANKICA CURMAN